

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

SS. Eleutherij Episcopi & Anthiæ matris, eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-43699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-43699)

nem per prophetas antè dictum per Dominū promissum per Apostolos gestum Mappalicus suo & collegarum suorum nomine proconsuli repromissit nec fefellit in promisso suo vox fidelis. Pugnam quam spondit exhibuit, & palmam quam meruit accepit. Istum nunc beatissimum martyrem & alios participes eiusdem congregationis & comites in fide stabiles in dolore patientes in quæstione victores & ceteri quiq̃ sectemini & opto pariter & exhortor, vt quos vinculum confessionis & hospitium carceris simul iunxit, iungat etiam cōsummatio virtutis & corona cælestis.

**MARTYRIVM SS. MARTYRVM ELEV-
therij Episcopi & matris eius Anthie. ex eo quod est per Metaphrast. Vixit Eleutherius sub summo Pontifice Anacleto. non autem s. b Aniceto quemadmodum de eo agit Nicephorus ex Metaphraсте. Nam cum passus sit sub Hadriano temp. & Anicetum post Hadrianum sedisse constet. manifestè patet error. Videtur autem Librariorum incuria accidisse vt Anicetus pro Anacleto poneretur.**

Eleutherius ex inclyta vrbe Romana, illustri admodum genere diuitijs & mudi huius gloria cum primis præstantissimo ortus, (quiper cuius parentem ter consulatum gessisse referunt) pietate & religione admirabilis tanquam acerrimus tydus impietatis tenebras profligauit. Mater eius Anthia, fœmina omnibus virtutibus ornatissima, cum ex D. Pauli prædicatione Christi fidem percepiisset, religionis studio incredibiliter incensa, filium suum Eleutherium sanctissimis disciplinis imbuendum curauit, quò aliquandò doctri-

182 MARTYR. SS. MART. ELEUTHERII, de
na & virtutis splendore obscuratam pietati
em in Ecclesia illustraret.

Traditur Pō
tifici Ana-
cleto erudi-
endus.

Ea tempestate Aelius Adrianus Romani
rij scepra tenebat; Romanæ verò Ecclesie An-
tus cum potestate summa præerat, qui sedem
multis virtutibus adornabat, Christi que Ecce-
cum non mediocri sanctitatis opinione regi-
Huic igitur Anthia filium ætate pariter ac
adultum tradidit, vt ab eo perfectissimâ ac-
ris omnibus absolutam viuendi rationem ha-
fidelique patri fidelis discipulus ministrare-
verò mōx ingenua indole & insigni morū
bitate cognita primū Diaconum, deinde præ-
terum, postremò Episcopum Illyrici orbis
quas sacras Ecclesie functiones Eleutherius
ministravit, vt fugatis vbi que errorum tenetibus
clarissimam veritatis lucem quam plurimum
ret, ac impio simulacrorum cultu euerlo-
Christi religionem constitueret.

Fuit Episco-
pus Illyrici.

Illustri pietatis splendor suos vbi que
clarius diffundebat, cum malignus Adrianus
quadam rabie incitauit, vt cunctos Christi
cultores internecone deleret maioremque
monibus honorè decerneret. Et quidē vt
caput ipsum pietatis, Eleutherium inquit
misit vnum ex Ducibus exercitus Ilicem
vt eum catenis vinctum suo silleret tribu-
ius supplicio ceteris terrorem incuteret,
exemplo gregem vniuersum dissiparet.

Hadrianns
mittit Feli-
cem Ducem
exercitus vt
Eleutheriū
comprehen-
dat.

Felix igitur magna militū stipatus
quā immanis fera præde inhians, primū
plum ipsum (in quo tunc fortè vir sanctus
stianæ fidei mysterijs differebat) cui eūdem
effugium pateret: deinde vultu sanè trucem
cum rep-

gressu seuitiam spirabat; adeo ut cuncti eius con-
 spectu consternati trepidarent: mortemque haud
 dubiam expectarent. Sed (o immensam Christi vir-
 tutem o bonitatem) postquam coniectis in Eleu-
 therium oculis, hominem suauissimum doctrinae
 fluentem profundentem, luculenterque pietatem
 annunciantem audiisset, statim mutata seuitia fit
 eius ex lupo & pro persecutore discipulus: adeo
 ut priorum veluti oblitus obortis lachrymis ad pe-
 des sancti procideret, supplexque veniam peteret
 ut ad Christi Ecclesiam aggregari cuperet. Eleu-
 therius vero cum incredibili martyrij cupiditate
 eum acciperet, prompto alacrique animo egressus, fidem
 ei ore protulit ac Romam ad confessionem festina-
 rit. Sequebatur eum Felix dux exercitus, non qua-
 si persecutor & Dominus, sed humilis di-
 scipulus & Christi amicus. In ipso autem itinere
 eum aquam quandam ut ventum fuit, Felix in pietate
 confirmatus tanquam alius Candaces, a diuino
 Philippo nempe Eleutherio baptizatur, & idolo-
 latrice caligine, tanquam putrido aliquo indamento
 eximitur.

Felix subito
 mirabiliter
 mutatur, &
 fit Christianus.

Eleutherius
 Romam con-
 tendit.

Felix bapti-
 zatur.

Postquam vero Romam venerunt, Eleutherius
 se ad Imperatoris tribunal
 ingressus est. Imperator vero, ut vidit eum & iuue-
 nem & formosum & virtutis ornamento & animo
 decorum multis eum blanditijs est aggressus
 ut, si Christiana religione contempta, ad deorum vellet cultum trans-
 iret, multis magnisque honoribus affectus trium-
 pharet; sin contra: grauissima supplicia nequaquam
 abire fugere posset. Ad haec, cum vir sanctus ali-
 quod tempus sereno silentio, ne responsione quidem di-
 cendum eum reputasset, tandem ait: Quomodo vestris

Hadrianus.
 blanditijs ag-
 greditur E-
 leutherium.

Præclara Eleutherii re-
sponso ad
Hadrianum.

dijs seruire potero, aut qua demum ratione
Omnipotete Deo, ad nefandum dæmoniorum
tum transibo? quin potius vestram amentiam
deslere nequeo, quòd lignis lapidibusque
facti, in contempum summi illius Domini, et
um vestrarum opera colitis, ac cæca mente in
tionem æternā ruitis. Itaque ego Christo Deo
adhæreo, illique soli seruiō: vestros verò
despicio, & has pueriles suppliciorum lar-
fantium terriculamēta esse reputo. Mihi enim
totus mundus est crucifixus, & ego mundo:
pro Christo delicia mihi sunt & exultatio.

Hoc responso in rabiem conuersus Imperator
æneum iussit afferri grabatum copioso igne
tem: vt in eū athleta Christi extenderetur. Sa-
tyr non manus expectans carnificum, lætu-
insiluit, totusque in toto seipsum extēdit. De-
tem cælesti voluptate martyrem perfundebat
vt tāquam rose quodam suauissimo refrigerio
mollī se herba cabare putaret. Imperator
quām animi rabiem eo tormento se lenisse
mabat, tanquam iam mortuum tolli iussit.
tyr magnis vocibus, collaudata Christi vir-
lijt; seque in conspectum tyrāni dedit ac
ce, o Imperator, quem tu existimasti ab igne
randum, hic sola Christi virtute sanus &
consistit: quare agnosce illius potētiam &
tuorum imbecillitatem.

Hanc dicendi libertatē, suam interpretem
tumeliam Imperator, iussit martyre in crucem
prostratum voracibus flammis oleoque fer-
super effuso torqueri; donec atrocitate sup-
ctus expiraret: sed ignis & oleum suarum
obliti, nullum non modò supplicium, sed

Eleutherius
vltro se sup-
plicio tra-
dit, sed illu-
sus perma-
net.

martyri re-
percitus fu-
bullientem
fir, & ait:
me tui cap-
illutri lo-
tibus exi-
stem & exi-
nevolentia,
conseruatu-
bris blandi-
qui Christi
de, persuad-
desistam.
Hic Adri-
festim iube-
sed irrito p-
ac dolore c-
ignorabat.
tis aliqua
scribis in-
mus mund-
dem profice-
lorem nonn-
perator, his
huc vel tuis
dixisset cli-
armatum ac
Horribilis s-
torem in-
in celo defi-
se muniuit;
cauit: Aspi-
lo, & vide e-

martyri refrigerium attulerunt. Tum verò acriore percitus furore tyrannus, sartaginem pice & adipe bullientem ante oculos inniçti athletæ cõstitui iussit, & ait: Eleutheri, per deos immortales, magna me tui capit misericordia, quòd videam te virum illustri loco natũ, multisque corporis & animi dotibus eximiè præditum, dura ceruice in aperta pestem & exitium ruentem, quare vide ne nostra beneuolentia, qua te ab imminente mortis periculo conseruatum cupimus, abutaris. Cui martyr probris blanditias remunerans: o lupe, inquit, Arabice qui Christi ouibus insidiaris, nunquam, mihi crede, persuadebis, vt ab hac pia & beata constantia desistam.

Hic Adrianus animo grauissimè sauciatus, confestim iubet in sartagine præcipitari martyrem, sed irritò planè, vt antè, conatũ. Tũm verò furore ac dolore contrabescens dubius animi quid faceret ignorabat. Aderat Præfectus vrbs Corebo, qui quãuis aliqua fidei ac veræ pietatis semina intimis viscibus inclusa teneret, vanis tamen plus nimium huius mundi honoribus irretitus, liberè Christi fidem profiteri nõ audebat. Hic igitur vt Adriani do-

lorem nonnihil leniret, accedens ait: Ego te, ô Imperator, his curis liberabo: atque docebo iuuenem huc vel tuis iussis parere vel malè perire. Hæc cum dixisset clibanũ aneum incens acutissimis obeliscis armatum adduci & copiosissimo igne accèdi iussit. Horribilis sanè machina, & quæ primo aspectu terrorem incurere potuisset. Sed martyr tota mente in celo defixus contra machinam orationis clypeo se muniuit; Dei que virtutem cum lachrymis inuocauit: Aspice, dicebat, Domine Iesu Christe de caelo, & vide qualia hi, qui te oderunt, contra me fa-

M 5 brican-

Iterũm blanditur tyrannus martyri.

Viciliter respondet s. Martyr.

Corebo Præfectus vrbs pascit sibi Eleutheriũ exercuciantum.

bricantur. Libera animam meam à viris sanguin
& à iaculo eorum, qui nomen tuum gloriosum
lere conantur. Tange corda eorum, ò Domine, m
tesque eorum lumine tuo illustra vt cognoscant
solum verum Deum qui es benedictus in secula

Corebo cō-
uertitur to-
to animo
ad Christū.

Corebo cum martyrem hoc modo orantem
tendisset, animo repente mutato ad Imperator
accedens: Dic, inquit, pro quo maleficio his sup
cijs est afficiendus Eleutherius? Imperator ha
opinata voce percussus, Tunè es, inquit, Corebo
Quod malum aut que demum Christianorum
stigię ad dementia te impellunt? Nunquid cęta
ri cupido, quod eius mater fortè tibi obtulit,
mū mutauit? Ecquid est hoc? Nunquid ego te

Imperator
necitur illū
à Christo a-
uellerē.

donis & opibus & gloria & mea deniq; fami
tate ac cōiūctione beatum Romę reddidi? Qu
si plura desideras licet tibi nostris affatim fruct
tibi sunt aperti thesauri, ex his ambab⁹ haurire
nibus; teq; ipsum, à foemina furto sublatus turp
prodire noli. Corebo autem totus diuino resp
spiritu exclamauit: Tuum tecum eat in perc
nem precium: Ego ad Christi seruitutem accē
deos tuos nulla virtute præditos despicio. Ha
ētis incredibili furore exardescens tyrannus,
præfectum eodē excruciarī clibano, qui Eleuther
constitutus fuerat: sed Corebo Episcopi m
precibus illæsus planè in eo permāsit. Adriano
tem his tormentis defessus capitis eum damna
qua sententia Corebo præclaram martyrij pal
statim adeptus est. Deindè reditur ad Eleuther

Corebo gla-
dio percul-
sus fit mar-
tyr.

Et primū quidem in seruetem immisus
num non ipse solū ab horrendis cruciatibus
do Dei beneficio cōseruatus fuit; sed magna
gentilium multitudo miraculo stupefacta, Ch

nomina
Deum in
rannus fr
am dedit,
cum mor
illi senten
Elię per v
martyrem
Post hæc i
tim lacerat
ferocitate
duce mart
dixerunt.
honore co
tes, qui eu
dem fera c
corporis n
cto aduent
tyr, oration
peleuisset:
re conuers
Milites a
nibus refec
admiration
quendam in
mo se illis
eorum lucu
pium seruit
quam verò
spe certam
uum leanan
quadam hu
lambebat, h
uerentiam e

nomina dedit: spretoque tyranno magnis vocibus Deum in suo martyre glorificauit. Tum vero tyrannus fremens gemensque martyrem in custodiam dedit, vt extrema confectus fame vitam ibidem cum morte muraret. Sed nec hoc quidem ex animi illi sententia successit: Nam qui olim Danieli, & Elia per volucrem alimentum suppeditauit, idem martyrem suum in carcere per columbam paut. Post haec igitur indomitis alligatus equis membratum lacerandus est traditus: sed equi omni posita ferocitate agnorum instar substiterunt, angeloque duce martyrem ad montem placide ac leniter deduxerunt. Ibi vero a bestijs ac feris nouo exceptus honore constitit, donec missi ab Imperatore milites, qui eum comprehenderent, aduenire. Et quidem ferae quae martyrem circundederant blandisque corporis motibus honorabant, impetu repente factio aduentantes milites dilaniassent: ni pius martyr, oratione sua, tanquam freno iniecto eas compelsisset: militesque in effusam fugam praetimore conuersos reuocasset.

Milites autem ab immodico pauore eius sermonibus refecti tandem gradum sistebant, & ingenti admiratione perculsi martyrem tanquam Deum quandam intuebantur. Ipse vero leto alacrique animo se illis iungens Romam iter suscepit, multosque eorum luculento per viam sermone a dura damnatione seruitute in libertatem fidei vindicauit. Postquam vero Romam peruertum est, Imperator inani spe certam de martyre victoriam sibi promittens, saxam leenam in eum immitti iussit; sed illa magna quadam humanitate pedes eius amplectens plantas lambebat, humilique corporis obsequio summam reuerentiam exhibebat. Tyrannus autem foemineae hoc imbe-

Multi conuertuntur ad Christum.

In carcere martyr columbae ministerio pacitur.

Honoratur a feris martyr.

Eleutherius milites, qui ad comprehendendum eum missi fuerat, conuertit.

Leones veneratur martyrem.

Blasphemi in martyre diuinitus puniuntur.

S. Eleutherius cum matre per gladium martyrio coronatur.

imbecillitati tribuens, simul cum ea marem adit: sed is foemina humanitate vincere contendit: simili obsequio pedes amplectitur, adhæret, eum gestu, aspectu & motu reuerentiam beneuolentiam que denunciat. Multi hoc spectaculo permoti Christi cultum accessere: alij verò flagitiorum orum tenebris excæcati Dei virtutem demonij stigijis asseribebat, probaq; & blasphemias in Christi martyrem impiè iactabant: sed repentina mente præmia blasphemij suis digna perceperunt. Imperator autem postquam impios in matrem conatus irritos esse cerneret, nè grauiora etatis suæ detrimenta pateretur, capitis in eum tentiam protulit. Ardebat athleta incredibilis Christi desiderio lætusque ac gaudens ad palmam perabat, pro qua hætenus tot superatis supplicij decertauerat. Vltimi igitur certaminis stadium ingressus præclaram martyrij coronam per gladium excepit, solutoque mortalitatis ergastulo triumphans in caelos euolauit. Adhærebat collo eius cumfusa pia genetrix, non lachrymis aut luctu formata, sed gaudio & gloria perfusa in filij mine exultabat; nec prius ab eius se amplexibus uelli est passa, quam ab impijs ministris inter eadem martyrij corona redimita simul cum caelesti brauiio potiretur.

S. APOLLONII SENATORIS

quentissimi præclarum martyrium. auctore Casareensi Ecclesiast. hist. lib. 5. cap. 20.

18. Aprilis. Commodus hic Nerone crudelior & Domitiano

Eodem tempore, Commodus Romano imperium gubernate, nostra religio ad pacem & tranquillum statum traducta fuit. (diuina gratia largiente) omnes ecclesias in

rarum orb
taris Dei se
adeo attra
vt iam Ro
rum affluen
nifamilia
lutem amp
turis hosti
minime fen
de integro
gressus est.
politioris li
plurimum e
ex eiusdem
commodatu
rerum hinc
comode in
ingredienti
stianoru non
erebant, Im
crura su
eum tale iu
charissimus
illet flagitass
natu reddere
apologeticar
sione coram
Securi percuss
pudillos ext
comparuerat
tarent, non o
verò coram i
nij rogata da
Senatum hab